

GENTSE MEMORIEDAGEN: 16-17-18-19 SEPTEMBER

16 September 1797

Er wordt begonnen met de slooping van het Recollettenklooster.

16 September 1797

De Fransen verplichten de Gentse vleeshouwers het beeld van O.L.Vrouw met de Inktpot uit de nis van het Vleeshuis te verwijderen.

16 September 1824

Dood van Louis XVIII.

16 September 1824

Door van Kanunnik Etienne Van de Velde.

Hij werd in Gent geboren in 1757.

Buiten Proost van de Kapel van Meulestede was hij ook nog kunstschilder, maar geen enkele van zijn werken is bewaard gebleven, tenzij zij misschien ergens prijken als werk van een onbekende schilder.

Hij was een goede vriend van Kanunnik Martin De Bast. Het boek van deze laatste "Receuil des antiquités romaines et gauloises trouvées dans la Flandre proprement dite" werd geïllustreerd met een 300 gravures gemaakt door Pierre-Joseph Tiberghien.

Ze werden gemaakt naar tekeningen van Etienne Van de Velde.

16 September 1843

Bezoek van Queen Victoria aan Gent.

De Koningin was met haar gemaal Prins Albert enkele dagen de gast van haar oom Leopold I.

Het programma van haar bezoek kon wel opgesteld geweest zijn door een Amerikaans reisbureau: zij verbleef nog geen volle 7 uren in onze stad en op die tijd had men middel gevonden haar te laten aanzitten aan een banket in het Gouvernementshotel, haar een bezoek te laten brengen aan de Kathedraal, het Lam Gods te laten bewonderen, haar naar het Oud Begijnhof te brengen waar

zijn de kerk, een convent en de infirmerie bezocht. Maar het was op verre na nog niet gedaan, want zij ging ook nog een kijkje nemen in het Casino, de Academie voor Schone Kunsten, de Universiteit en het Paleis van Justitie. Tenslotte bracht men haar naar de Opera voor een galaconcert waaraan Henri Vieuxtemps zijn medewerking verleende en dat opende met een wals “op het air van God save the Queen”.

Het begon allemaal aan de Zuidstatie waar de Koninklijke trein op 11 uur, met een uur vertraging, onder klokkengelui en kanongebulder, binnenstoomde.

Geestdriftig onthaal van de Queen, haar gemaal, Leopold I en Koningin Louise-Marie. Meer dan 100.000 mensen waren van buiten de stad op deze 16 September 1843 naar Gent gestroomd om de Koningin te zien. Vergeten wij niet dat zij toen nog niet de eerder zwaarlijvige dame was die de naam Victoria gewoonlijk bij ons oproept, maar een jong meisje van nauwelijks 24 jaar.

Aan de statie: de Gouverneur, de Burgemeester, de Bisschop, de Magistratuur, generaals, de wapengilden, de kamers van rhetorica, de pompiers, fanfares, kortom al wie een kostuum aan had met veel goud, rood of paars erop, of gewoon maar al diegenen die een vest hadden met koperen knoppen.

In de koninklijke koets, de 4 hoge gasten.

Ter intentie van onze lezeressen vermelden wij vlug dat de Queen een roze kleed droeg, een zwarte mantille en een violette hoed. Koningin Louise-Marie was getooid in een blauw kleed en droeg een strooien hoed met witte pluimen.

Aan het Gouvernementshotel een spandoek met de tekst “Philippina van Henegouwen 1343 - Victoria van Engeland 1843”.

Om kwart vóór 7 vertrok de Koningin terug naar Oostende waar zij inscheepte op haar yacht dat even buiten de territoriale wateren ging liggen: het protocol verbood immers dat de Queen de nacht niet zou doorbrengen op Britse bodem.

16 September 1863

Inhuldiging van de Frère Orbanlaan.

16 September 1864

Geboorte van Ferdinand Hardyns.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2001 - N° 4 - p. 242.

16 September 1872

Opening van de merkkelijk vergrote “Schieting”.

Deze schieting, ten behoeve van de “Garde-Civique”, werd in 1858 gebouwd naar plannen van Stadsingenieur Jan Hofman.

Ze werd voor het laatst gebruikt rond 1920 en werd definitief gesloten na het optrekken van de moderne schietstand aan de Sterre.

De gebouwen werden omgevormd tot een rij huizen (de huizekes van de schieting), nu ook al sinds lang verdwenen om de plaats te ruimen voor de Building Lieven Bauwens.

16 September 1948

Dood van Frédéric De Smet.

Deze talentvolle beeldhouwer-schilder werd hier geboren op 13 Maart 1876. Volgde teken- en schilderkunst aan onze Academie, St-Lucas en de Academie van Antwerpen.

Kunstorganisator en kunstkriticus verbonden aan “Gand Artistique”.

Hij was correstponderend lid van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en werd in 1920 Secretaris van de “Melomanen”.

16 September 1955

Dood van Jules Storme.

Hij werd geboren op 25 Juli 1887.

Promoveerde in 1910 tot Dr. in de Letteren en Wijsbegeerte, in 1914 tot Dr. in de Rechten. Hij studeerde aan de universiteiten van Leiden, Parijs, Oxford, Iena en Berlijn. In 1914 bekwam hij een Prijs van de Vlaamse Academie voor zijn doctoraal proefschrift.

In 1919 begon zijn loopbaan als advocaat. Achtereenvolgens docent aan de Landbouwhogeschool in 1919, Docent aan de Universiteit in 1924, Buitengewoon Hoogleraar in 1935 en Gewoon Hoogleraar in 1936.

Gemeenteraadslid vanaf 1921, Schepen van 1934 tot 1943. Waarnemend Burgemeester van 1940 tot 1941.

In 1936 werd hij de eerste voorzitter van de “Algemene Katholieke Middenstandsbond van Gent.”

16 September 1976

Eerste steenlegging van het nieuw Bijlokehospitaal in de Neermeersen.

17 September 1322

Dood van Robrecht van Béthune, de 23e Graaf van Vlaanderen die regeerde van 1305 tot 1322.

Hij werd geboren te Béthune in 1247 als oudste zoon van Gwijde van Dampierre die hem reeds in 1299 de administratie toevertrouwde van het Graafschap.

Dat hij op de Gulden Sporenslag die heldhaftige “Leeuw van Vlaanderen” was is een fantasietje van Hendrik Conscience, want hij was toen, net zoals zijn vader, gevangen in Frankrijk, want het boterde niet tussen Philippe Le Bel en deze beide heren.

Philippe liet hem slechts toe bezit te nemen van het Grafelijk bewind, na hem het Vredesverdrag van Athis te laten ondertekenen hebben. De gemeenten weigerden evenwel dit verdrag, ook “Traité d’Inquité” genoemd te aangaan.

Robrecht stierf te Ieper waar hij begraven werd in de St-Martenskerk. Zijn graftombe werd vernield gedurende de Beeldenstorm.

Hij werd opgevolgd door zijn kleinzoon Lodewijk van Nevers.

17 September 1383

Frans Ackerman neemt Oudenaarde in.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2005 - N° 4 - p. 255-256.

17 September 1425

Dood van Bonne d’Artois, Comtesse de Nevers.

Was de 2e vrouw van Filips de Goede. Hij was met haar getrouwd op 30 November 1424.

Het was zijn tante. Zo als dat vroeger in die kringen gebruikelijk was, was dit een door politiek geïnspireerd huwelijk. Zij was de weduwe van zijn nonkel Philippe de Bourgogne, die sneuvelde in de Slag van Azincourt.

Nog geen jaar na haar huwelijk stierf zij.

17 September 1457

Geboorte van Lieven Huguenois.

Hij werd geboren in het St-Baafsdorp en vanaf zijn prille jeugd werd hij opgevoed in de Abdij.

Deze 61e Abt van de St-Baafsabdij werd verkozen tot Abt op de dag dat zijn

voorganger Egidius overleed. Keizer Karel hechtte zijn goedkeuring aan deze keus en verleende hem het volle recht om de wereldlijke goederen van de abdij te beheren.

Hij werd benoemd op het ogenblik dat het lichaam van zijn voorganger nog niet koud was. Men kan zich afvragen of daar nu werkelijk zo veel haast bij was. Men deed dit om de Paus te vlug af te zijn, want Leo X benoemde een knaap van nauwelijks 16 jaar uit Kamerijk tot nieuwe abt. Paus of geen Paus, bul of geen bul, zo iets nam men hier niet en het werd en het bleef Hughenois. Hij was een minnaar van Schone Kunsten en moedigde de glasschilderkunst aan. Hij liet verschillende glasramen maken voor kerken die onder de bescherming stonden van de Abdij.

Van hem is een zeer rijk versierde kazuifel bewaard gebleven die nu en dan nog eens te zien is op de een of andere tentoonstelling. Het is een toppunt van broderiekunst.

Zes verschillende delen stellen scènes voor uit het leven van de Maagd. Dit uniek stuk werd op een perfecte manier uitgevoerd naar tekeningen van Gerard Horenbaut. Karel van Mander weet ons te vertellen dat Hughenois verschillende schilderijen heeft laten maken door Horenbaut.

Er wordt ook al eens beweerd dat Hughenois aan hem de opdracht zou gegeven hebben om het fameus Panoramisch Zicht van 1534 te schilderen, maar dat is een pure hypothese die nooit kon bevestigd worden. Wel staat vast dat Horenbaut het portret geschilderd heeft van Hughenois.

Deze voorlaatste abt stierf in 1535 en werd begraven in de abdijkerk. Zijn graf werd later geschonden door de Spanjaarden die de grafsteen stalen om hem om te vormen tot een grafsteen voor een van de officieren van het kasteel.

Lieven Hughenois werd opgevolgd door Lucas Munich die aldus de laatste abt werd van de St-Baafsabdij.

17 September 1584

Gent moet zijn poorten openen voor de legers van Farnèse. Einde van het Calvinistisch Bewind.

17 September 1647

Philippe Wyckaert treedt in in de Orde der Dominicanen in het klooster van de Predikheren in de Onderbergen.

Had hij enkel dat gedaan, dan zou er geen reden geweest zijn om hem te vermelden, want in de loop der eeuwen zijn duizenden jongelingen ingetreden in de Orde der Dominicanen. Maar Philippe Wyckaert was een zeer ervaren

orgelist en bovendien, zoals men toen zei: “een musicien ende componist”. Hij moet deuntjes gecomponeerd hebben die zeer in de smaak van de bevolking vielen, want de Gentenaars zegden: “‘t ghinck zeer geestich ende wel”. Wyckaert, ook gekend als Wicart, was vooral een beiaardspecialist.

In 1660 had Pieter Hemony hier een volledige nieuwe beiaard gemaakt. Toen de Schepenen de toren van het Belfort beklommen, vergezeld van de beiaardier Toussaint en de specialist Wyckaert, bleek dat Toussaint slechts 16 klokken gebruikte voor de liedjes die hij speelde. Dat vonden de Schepenen toch wel een beetje mager voor hun nieuwe beiaard van 40 klokken. Wyckaert aanvaardde de opdracht liedjes te componeren waarbij alle klokken betrokken worden. En weldra vielen er over de Gentse daken de tonen van Wyckaert's deuntjes “Cecilia” en “Jeruzalem ghy schoone stadt”.

Maar het waren niet allemaal religieuze werken, want naast zijn “Maria schoon” liet Wyckaert ook een “Belle bergère champestre” over Gent klinken. Pater Wyckaert die zich bewust was van zijn kunde vond dat de Schepenen een beetje te veel op hun porte-monnaie bleven zitten als het er op aan kwam zijn kunstgewrochten te honoreren. Hij richtte bijgevolg een verzoekschrift tot onze edielen waarin wij o.m. het volgende kunnen lezen: “ne maer om dies wille dat sulck niet en es ghedaen sonder eenen grooten arbeydt, moeilyckheit ende studie van den suppliant om de liedekens te componeren” en nog “soo keert hem den Suppliant tot U.ed. Heer Schepenen, belieft ghedient te syn van den voorseyden Suppliant een liberaele vereeringhe ofte recompensie te gheven voor de schoone inventie, voor den ghedaenen arbeydt, sorghe ende studie, noch bereydt wesende neerstelick te continueeren in den dienst van U.ed.”.

Zijn verzoekschrift zal waarschijnlijk wel iets uitgehaald hebben, want hij gaf later een boek uit met liedekens, opgedragen aan de Schepenen van de Keure. Pater Wyckaert was niet alleen een componist, maar ook een uitmuntende orgelist en zelfs orgelbouwer.

Hij liet 2 manuscripten na: “Tractatus de Campanis et campanilibus” en “De directions horlogii publici et ejusque tintinabulorum”.

Hij stierf op 22 Februari 1694.

17 September 1804

Geboorte te Dendermonde van Prudens Van Duyse.

Hij begon zijn studies in de Rechten aan de Universiteit van Leuven - en na een tijdje doorgebracht te heben in Holland - beëindigde hij zijn studies in de Wijsbegeerte in Gent in 1832.

Zijn studies vorderden maar traag omdat hij te veel in beslag genomen werd

door zijn dichterlijk werk en zijn liefde voor de muziek en de schilderkunst. Hij verwierf trouwens zijn grootste bekendheid als dichter, en zoals anderen proza schreven, schreef hij verzen. Hij maakte overigens een geslaagd zelfportret onder de vorm van een potloodtekening.

In 1836 komt hij zich definitief in Gent vestigen waar hij aan het Atheneum de Vlaamse Letterkunde onderwijst.

Nauwelijks 2 jaar later wordt hij onze Stadsarchivaris en hij zou dit gedurende 21 jaren blijven, tot aan zijn dood.

Hij was een trouwe medewerker van tal van letterkundige tijdschriften. Hij schreef ook geschiedkundige verhandelingen, waaronder een zeer verdienstelijke “Inventaire des Chartres de la ville de Gand”. Samen met o.a. Ledeganck en Snellaert stichtte hij de “Maetschappij voor Vlaemsche Letteroefening” die beter bekend zou worden onder haar kenspreuk “De Tael is gansch het Volk”. Deze spreuk is trouwens afkomstig uit een van zijn gedichten en zijn liefde voor de Vlaamse zaak wordt duidelijk geïllustreerd door het feit dat, toen hij in 1842 in het huwelijk trad, hij deze spreuk liet graveren in zijn trouwring.

In 1844 stichtte hij “Het Vlaamsch-Duitsch Zangverbond” en vanaf 1849 was hij de actieve medewerker van de “Nederlandsche Tael- en Letterkundige Congressen”.

Verder was hij nog lid van de “Société des Beaux-Arts” van de “Commissie van Monumenten en Stadsgezichten” en van de “Académie Royale de Belgique”.

Buiten 2 dochters, produceerde hij ook nog 3 bekende zonen: de musicoloog Florimond, de geschiedkundige Hermann en de oogarts Daniël.

Prudens van Duyse stierf in Gent op 13 November 1859, 55 jaar oud. Hij werd

Prudens Van Duyse 1804 - 1859

begraven bij zijn vrienden op het Campo Santo. Dendermonde richtte voor hem een standbeeld op, Aloïs De Beule maakte van hem het borstbeeld dat zich bevindt in de Vlaamse Academie en wij hebben natuurlijk ook nog het “Van Duyseplein”.

17 September 1915

Geboorte van Gus Lajoie. Cabaretier en poppenspeler, een van die typische Gentse figuren.

Zijn ware naam was Neiryneck, maar zijn bijnaam was niet slecht gekozen, want hij heeft veel vreugde gebracht. Gedurende de Gentse Feesten hebben velen op het Koerke van Alyns zich slap gelachen met zijn optredens. En als een van de acteurs van het “Spelleke van Alyns” heeft hij duizenden kinderen onvergetelijke uren bezorgd. Hij stierf op 31 Oktober 2003.

Gus Lajoie 1915 - 2003

17 September 1939

Dood van Gustaaf Eylenbosch.

Hij werd geboren op 10 December 1856.

Samen met Arthur Verhaegen stichtte hij het dagblad “Het Volk”. De eerste nummers van dit blad werden trouwens in zijn huis gedrukt.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 1995 - N° 2 - p. 63.

17 September 1964

Dood van Jean Ray.

Zie het boek “Dat was een tijd” John Flanders - pp. 5-10.

Nog enkele exemplaren van dit boek zijn verkrijgbaar in het Documentatiecentrum.

18 September 1426

Dood van Hubert Van Eyck, samen met zijn broer Jan, de auteur van het wereldberoemd en ongeëvenaard Lam Godsretabel.

Van de origine van beide broers is niet zo veel bekend. Er wordt aangenomen dat ze afkomstig waren van Maaseik. Een feit is dat ze vertrouwd waren met het Limburgs dialect. Grappig en vermeldenswaard is dat de gebroeders Van Eyck geen geboren Limburgers waren, maar geboren Luikenaars; in die tijd lag Maaseik immers in het Prinsbisdom Luik.

Hubert werkte een tijdje in Holland waar hij o.m. opdrachten uitvoerde voor de regerende vorst Willem IV van Beieren. Na de dood van deze mecenas komt hij zich in Gent vestigen. Wij zijn dan in 1419. In opdracht van Schepen Jos Vydt begint hij het jaar nadien met de vervaardiging van het Lam Godsretabel. Hij had er 6 jaar aan gewerkt toen hij vrij onverwacht stierf. Het onafgewerkt retabel bleef er 3 jaar staan, waarna zijn veel jongere broer Jan de taak voortzette en er nog 3 jaar zou overdoen om het werk af te maken.

Welk deel van het Lam Gods werd nu geschilderd door Hubert en welk deel door Jan? Vraag het ons niet, want wij weten het niet. En geloof ook al die specialisten niet die beweren dat zij het wèl weten en die elkaar tegenspreken. Die geleerden die u met een ernstig gezicht komen uitleggen dat het onderste deel van de panelen van Adam en Eva geschilderd werden door Jan en het bovenste gedeelte door Hubert.

Hubert werd begraven in de kapel van de crypte, juist onder de Vydtkapel. Op zijn grafzerk stond een gedicht gebeiteld dat aldus begon: “Spieghelt u aan my die op my treden, Ick was als ghy, nu benc beneden...”.

In 1533 werd dit deel van de kerk afgebroken om een nieuwe beuk te bouwen. Men verspreidde de gebeenten die zich daar bevonden. Enkel de rechter armpijp van Hubert, die ooit de hand ondersteund had die het magisch penseel hanteerde, werd bewaard en tentoongesteld op het kerkhof, maar 30 jaar later was ze al verdwenen.

in 1599 verzocht de Kerkfabriek de rechthebbende families de oude grafzerken weg te nemen. Aangezien de Van Eycks geen familie meer hadden in Gent, onderging de grafzerk van Hubert het lot van zoveel anderen: hij werd gebruikt als funderingsmateriaal.

Toen men in 1892 werken verichtte aan een zijportaal van de kathedraal, kwam hij weer te voorschijn. Hij is nu nog te zien in het Museum van Stenen Voorwerpen in de gewezen St-Baafsabdij.

18 September 1668

De nieuwe Gouverneur-generaal Inigo de Velasco komt te Gent aan met de bargie van Brugge.

19 September 1584

De Zusters van Galilee komen terug in hun klooster.
Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2007 - N° 1 - p. 45.

19 September 1887

Plechtige inhaling van de musici Pieter Heckers en Paul Lebrun, respectievelijk 1e en 2e Prijs van Rome.

19 September 1902

Dood te Spa van Marie-Henriette, de vrouw van Leopold II.
Zij was de kleindochter van Keizer Leopold II van Duitsland.
Ze werd geboren te Budapest op 23 Augustus 1836.
Op 22 Augustus 1853 (één dag voor ze 17 jaar werd) trouwde ze met de 18-jarige Leopold II.
In Gent hebben wij natuurlijk het Maria-Hendrikaplein.

Hugo Collumbien
